

Ik stop met school

IK MAAK WERK VAN MIJN TOEKOMST

Handleiding

VLAAMS-
BRABANT

INHOUD

Inleiding	3
Wie is die vroegtijdige schoolverlater?	3
Wie kan het perspectiefgesprek voeren?	4
De vier kapstokken	4
Kapstok 1: een goede doorverwijzing is maatwerk	5
Kapstok 2: hoe voer je een perspectiefgesprek?	5
Kapstok 3: een invulfolder "Ik kan... werk maken van mijn toekomst." als insteek voor het gesprek, om samen met de jongere aan te vullen tijdens het gesprek	7
Kapstok 4: Vier mogelijke uitkomsten van het gesprek.	8
Uitkomst 1 Ik wil werken	9
Uitkomst 2 Ik ga werken en wil blijven studeren	10
Uitkomst 3 Ik kies om verder te studeren	10
Uitkomst 4 Ik weet niet goed wat ik wil	10

INLEIDING

Te veel jongeren verlaten vroegtijdig de schoolbanken. De oorzaak hiervan is vaak een samenhang van omstandigheden thuis, op school, binnen de vriendengroep, het persoonlijk welbevinden, ... Redenen waar je als leerkracht, leerlingbegeleider, jeugdwerker ... vaak weinig of geen vat meer op hebt.

Ondanks de vele inspanningen van heel wat betrokkenen ervaren heel wat jongeren en hun omgeving, de school verlaten zonder diploma of certificaat als een falen. Een persoonlijk falen waardoor het vertrouwen in zichzelf een flinke deuk krijgt.

Het Netwerk Samen tegen Schooluitval Vlaams-Brabant en de cel Flankerend Onderwijsbeleid Provincie Vlaams-Brabant beslisten samen om de folder van de provincie Vlaams-Brabant en de bestaande brochure van de provincie Limburg aan te passen en aan te vullen naar de huidige en plaatselijke context.

We geloven dat een perspectiefgesprek waarin de gewenste toekomst van de leerling en diens betekenisvolle anderen, diens hulpbronnen, in kaart worden gebracht een wereld van verschil kan maken. Jongeren krijgen zo de boodschap dat er mensen zijn die in hen blijven geloven, ook al hebben ze het nu even moeilijk. De mogelijke toekomstperspectieven worden overlopen en omgezet in kleinere haalbare stappen.

★ WIE IS DIE VROEGTIJDIGE SCHOOLVERLATER?

Vroegtijdig schoolverlaten is vaak een zeer complex verhaal. Het profiel van de jongeren die vroegtijdig de school verlaten is divers. Het identificeren van jongeren met een risico op vroegtijdig schoolverlaten vergt enerzijds kennis hierover en anderzijds het opbouwen van een band met de jongeren zodanig dat ze je in vertrouwen willen nemen. We onderscheiden onder meer volgende knipperlichten die mogelijks leiden tot vroegtijdig schoolverlaten:

- Problematische afwezigheden
- Schoolse achterstand
- Tuchtmaatregelen
- Tegenvallende resultaten, moeilijkheden bij een stage
- School- of leermoe (door bvb. verkeerde studiekeuzes,...)
- Mogelijkheden op onmiddellijke tewerkstelling
- ...

★ WIE KAN HET PERSPECTIEFGESPREK VOEREN?

Het toezien dat er met een jongere een perspectiefgesprek gevoerd wordt, is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de school en het CLB. Samen kan gezocht worden naar de meest aangewezen persoon naargelang van de context en de situatie van de jongere.

De rol van de gespreksvoerder wordt eerder gezien als een "brugfunctie". Een brugfunctie op het vlak van het perspectief kunnen en blijven zien, het zo gericht en concreet kunnen doorverwijzen, ...

In een ideale situatie opteren ervoor we dat diegene waarmee de jongere nog het meest een band heeft, dit gesprek kan voeren. Hier denken we aan de klas-titularis, de directie, een leerlingenbegeleider of een CLB-medewerker. Soms kan er beroep gedaan worden op externe partners (bv NAFT, GTB, VDAB, ...) om een dergelijk perspectiefgesprek te voeren. Dit kan zinvol zijn in het geval dat de band tussen de leerling enerzijds en de school en het betrokken CLB anderzijds onder spanning staat. Informeer je hierover bij CLB (voor NAFT) of VDAB.

Sommige jongeren zijn op dit moment nog niet klaar om alle informatie goed op te kunnen nemen. Is het haalbaar voor de school om de jongere aan te zetten om iemand mee te brengen?

Met twee hoor je meer, met twee wordt de stap naar bv. VDAB, het actief gaan surfen, gemakkelijker gezet.

Stel je verwachtingen niet te hoog, we hebben het warm water niet opnieuw uitgevonden. Voel je vrij om deze handvatten naar eigen goeddunken in te zetten. Suggesties zijn na lezing en/of gebruik ook altijd welkom.

DE VIER KAPSTOKKEN

Het voeren van een perspectiefgesprek met iemand die wil stoppen met school klinkt evident, maar is niet zo vanzelfsprekend. We geven dan ook graag vier kapstokken mee die kunnen dienen als ondersteuning voor de personen die op pad willen gaan met de potentiële vroegtijdige schoolverlater.

1

Een goede doorverwijzing is maatwerk voor elke regio: het proces door en met de lokale partners.

2

Het voeren van een perspectiefgesprek.

3

Invulfolder "Ik kan... werk maken van mijn toekomst." als insteek voor het gesprek én om samen met de jongere in te vullen.

4

Hoe verder met de uitkomst van het perspectiefgesprek?

KAPSTOK 1: EEN GOEDE DOORVERWIJZING IS MAATWERK

Een goede doorverwijzing is maatwerk voor elke regio apart: het proces met en door de lokale partners.

Praten over de toekomstkansen en mogelijkheden van een jongere werkt het best als je weet naar wie je de jongere kunt doorverwijzen, wat je mogelijke partner precies kan betekenen voor de jongere en hoe de lokale partners hun netwerk kunnen en willen ter beschikking stellen.

Kortom een warme en transparante overdracht op maat van elke jongere.

Als individuele leerkracht, leerlingbegeleider of CLB-medewerker is het belangrijk dat er een zicht is op het lokale netwerk. **Waarom?**

- Onderwijs, welzijn en werk zijn 3 sectoren die elkaar nog onvoldoende kennen. Vanuit de invalshoek warme overdracht leert het lokale netwerk elkaar en elkaars werking beter kennen. Dit vergemakkelijkt de samenwerking.
- Jongeren zijn het meest gebaat met een laagdrempelige doorverwijzing en het wegwijs maken van de verschillende mogelijkheden. Zo kun je je bv. inschrijven bij VDAB op verschillende manieren: online, telefonisch, of in de lokale werkwinkel. Samen met de jongere kun je de verschillende mogelijkheden overlopen en de nodige info opschrijven in de folder.
- Wanneer de jongere ervoor kiest om persoonlijk naar een dienst te gaan, is het het best om naar een concrete persoon (= naam) door te verwijzen.
- We beogen hierbij ook een zekere flexibiliteit. Zo stelt de regelgeving dat loopbaanbegeleiding van niet-schoolgaande + 18-jarigen niet meer tot het takenpakket van het CLB hoort. Toch vinden de meesten van de CLB-medewerkers het niet meer dan normaal dat jongeren terug bij hen binnenspringen nadat ze de school vroegtijdig verlaten en na een half jaar meer info willen over hun kansen. Terug informatie vragen aan een vertrouwd en gekend gezicht is uiteraard makkelijker dan bij een vreemd persoon gaan aankloppen.

Wie kan deze rol opnemen?

Om een netwerk samen te brengen kan een LOP of een gemeente de initiatiefnemer zijn, maar ook andere actoren zoals school, CLB, JAC, VDAB, ...

kunnen de trekkersrol opnemen. De ervaring van onze collega's van Limburg leert ons dat het werken met een kleine werk-/stuurgroep werkt. Deze werkgroep heeft als voornaamste doelstellingen de focus scherp te houden en de doelstellingen zuiver.

KAPSTOK 2: HOE VOER JE EEN PERSPECTIEFGESPREK?

Algemeen

Als loopbaanbegeleider wil je de jongere tal van boodschappen meegeven, bots je soms op je eigen frustratie, of wil je nog te veel informatie in een keer geven.

Hieronder sommen we enkele concrete valkuilen op.

- Je hebt al gauw de neiging om de situatie te gaan ontleden en op zoek te gaan naar de oorzaken om van daaruit ondersteuning te bieden.
- Je botst op je eigen referentiekader. Het halen van een diploma is belangrijk. De jongere te hard overhalen om niet te stoppen, heeft soms een averechts effect.
- Maak tijd voor het gesprek of als dit niet haalbaar (meer) is probeer af te ronden met een vervolfgafpraak.
- Als school heb je misschien de behoefte om aan de jongere te vragen naar mogelijke aanbevelingen van de jongere zelf. Wat had de jongere nodig? Wat had de school anders kunnen doen? Dit lijkt ons een zeer zinvolle vraag, maar is niet de eerste doelstelling van het gesprek. Anderzijds leert de ervaring ons dat de jongere graag een bijdrage levert en ook graag wilt horen dat de school, leerlingbegeleider stelt dat zij voor hem/haar in de toekomst ook nog iets wil betekenen.

Om perspectief aan de jongere te geven, merken we dat een oplossingsgerichte benadering hierbij goed kan helpen. In wat volgt trachten we in een notendop enkele aspecten van het oplossingsgericht werken mee te geven.

Een oplossingsgerichte basishouding:

Het oplossingsgericht werken vertrekt vanuit de aanname dat er meerdere paden zijn die de jonge-

re kan nemen om zijn doel te bereiken. Tevens gaat het uit van de idee dat de jongere in staat is om dat pad te nemen dat het beste bij hem past. Het is van belang te erkennen dat de jongere over eigen hulpbronnen en competenties beschikt.

Het aannemen van een niet-wetende houding is belangrijk om de jongere in de expertenrol te zetten. Ze merken zo dat ze ernstig genomen worden. Het helpt je als begeleider ook om niet te oordelen. Zo kan je je volledig focussen op het doel, de gewenste toekomst, van de jongere. Je eigen mening en gedachten over de jongere hebben, is niet abnormaal. In het oplossingsgerichte denken ga je dit weliswaar niet naar voren brengen. Door gerichte vraagstelling probeer je te achterhalen hoe de jongere tot bepaalde keuzes is gekomen. Mag het nog over problemen gaan? Zeker wel, maar we gaan aandacht geven aan hoe het komt dat de jongeren het tot dan toe heeft volgehouden. Daarnaast krijg je door de jongere te laten vertellen over de dingen waar die tegenaan loopt een zicht op dat waar hij vanaf wil of beter wat die dan wel in de plaats wil. Het is dus belangrijk om de jongere te laten beschrijven wat die dan wél wil, wat zijn gewenste toekomst is.

Door het stellen van oplossingsgerichte vragen willen we de jongere aan het denken zetten. Bijgevolg kan het zijn dat er hierdoor stiltes vallen in het gesprek. Deze stilte wil zeggen dat de jongere door jouw vraag aan het denken is gezet. Ze brengen daarbovenop ook rust in het gesprek. De jongere heeft zo de tijd om na te denken over zijn antwoord. Deze stiltes kunnen voor de begeleider als niet-comfortabel aanvoelen. Door echter te snel te willen gaan ontnemen we de jongere mogelijks de kans om zelf met oplossingen en ideeën naar voor te komen.

Waarom-vragen geven de jongere het gevoel dat hij zich moet verantwoorden. Ze hebben een dwingend karakter. Ze ontstaan vanuit de behoefte van de begeleider om de oorzaak te achterhalen. Dit zorgt er voor dat de begeleider in een hogere hiërarchische positie geplaatst wordt. Vragen die beginnen met 'wat' en 'hoe' zijn beter, bijvoorbeeld 'Hoe komt het dat' of 'Wat maakt dat'. Deze vragen nodigen de jongere uit om over zijn eigen vaardigheden te vertellen.

Hoe pak je dit nu aan?

Je vindt hierna een leidraad vanuit het oplossingsgericht werken. Heb je zelf vanuit een ander kader een perspectiefgesprek gevoerd, stuur het door. We voegen we het toe aan de handleiding.

Gespreksleidraad perspectiefgesprek vanuit het oplossingsgericht werken

Als een jongere vroegtijdig met school stopt, kan dat om heel wat redenen zijn. Vaak heeft de buitenwereld daar oordelen, opvattingen en ideeën over. Heel wat mensen rondom de jongere kunnen daar bezorgd om zijn.

Bij een perspectiefgesprek kan het voor een jongere ondersteunend zijn om op zoek te gaan naar momenten waarop er wel zin in studeren was en om te zien wat daarvan meegenomen kan worden richting de toekomst.

Er zijn verschillende manieren, tools, methodieken, ... om een toekomstgericht en motiverend gesprek te voeren. Hier volgt een suggestie van een gesprek op basis van het oplossingsgericht werken.

De gewenste toekomst

- Hoe kan dit gesprek nuttig voor je zijn?
- Waar wil je naartoe?
- Wat wil je minimaal bereiken?
Wat gaat jou dat opleveren?
- Stel dat je met een teletijdmachine vijf jaar in de toekomst wordt gebracht.
Hoe ziet je leven er dan uit? Wat is er dan anders? Wat nog meer? Wat zie je je dan doen?
Welke mensen zijn dan belangrijk voor je?

Eerdere successen en uitzonderingen: wat werkt(e), wat is belangrijk, wanneer zijn de behoeften vervuld?

- Als je terugblijkt, wat was een moment of een periode waar je je goed voelde? Waar je plezier en zin had om te studeren? Waar je geïnteresseerd was in wat er verteld werd?
- Kun je me hier wat over vertellen? Wanneer was het? Waar was het? Wat gebeurde er? Wie speelde op dat moment een belangrijke rol in je leven? Wat was er zo bijzonder aan deze persoon?
- Stel dat ik aan X zou vragen ..., wat zou hij/zij opgemerkt hebben?
- Vanwaar haalde je de kracht om?
- Wat waarden vrienden aan jou?
- Wat zien anderen als jouw kwaliteiten?
- Wanneer vragen anderen jou hulp en advies?
- Wat is het grootste compliment dat iemand anders jou kan maken?

- Wanneer heb je al eens meegemaakt dat wat je wilde bereiken, ook gebeurde?
- Wat was er toen anders?
- Wat deed je toen precies?

Vooruitgang

- Wat is voor jou belangrijk als je over vijf jaar je doel wilt bereiken? Welke stappen zijn er dan nodig? Wat is dan noodzakelijk?
- Welke goede ideeën haal je tot nog toe uit dit gesprek om verder vooruit te komen?
- Als je kijkt naar de lijst met jouw sterke eigenschappen, welke ga je dan inzetten om een stapje verder te geraken?
- Wie zijn je grootste supporters en hoe kunnen zij jou helpen bij deze stap?
- Wat is de eerstvolgende stap?
- Wat kan je vandaag al doen om jouw gewenste toekomst te realiseren?

Hobbels in de weg

- Stel dat je even struikelt op weg naar je doel, hoe kun je dan van die struikelblok een stapsteen maken?
- Hoe is het je eerder gelukt om terug op het juiste pad te komen?
- Wie of wat heeft je toen geholpen?
- Welke kwaliteiten van jezelf kun je daarbij in de toekomst nog meer inzetten?

Afronden

- Welke punten uit ons gesprek onthoud je? Hoe helpt jou dat?
- Heb je het gevoel dat je de dingen hebt kunnen bespreken die voor jou belangrijk waren?
- Hoe nuttig was dit gesprek voor je? Welk cijfer zou je geven op een schaal van 1 tot 10, waar 10 staat voor 'zeer nuttig' en 1 voor het tegenovergestelde.
- Hoe gaan we verder?

Extra info

Wil je meer weten over oplossingsgericht werken? Op KlasCement.be vind je enkele leermiddelen terug. Daarnaast zijn volgende boeken ook interessant als basiswerk: 'Survivalkit voor leerkrachten. Oplossingsgericht werken op school.' - Le Fevere de Ten Hove, M. e.a. en 'Van klacht naar kracht' - Gybels, E. en Prenen, R. Bij Uitgeverij Pica kan je ook veel materiaal terugvinden.

KAPSTOK 3: EEN INVULFOLDER "IK KAN... WERK MAKEN VAN MIJN TOE KOMST." ALS INSTEEL VOOR HET GESPREK, OM SAMEN MET DE JONGERE AAN TE VULLEN TIJDENS HET GESPREK

Sommige jongeren schreeuwen het van de daken: "Ik stop met school ... ik maak werk van mijn toekomst, ik kies voor ... ". Anderen stoppen in stilte. Zij blijven thuis, brengen een ziektebriefje binnen of wachten de periode tot opname, verhuizing enz. af.

In de folder vind je alvast een **drietal items** die je samen met de jongere kunt overlopen om zo de situatie van de jongere te benoemen en als vertrekbasis aan te grijpen, om als inleiding te gebruiken.

- Ik ben (bijna) 18 jaar.
- Ik stop met school.
- Ik heb geen diploma of certificaat op zak.

Daarna overloop je best de **4 mogelijkheden** waaruit de jongere kan kiezen.

- Ik ga verder studeren.
- Ik ga werken.
- Ik ga uitzoeken wat ik nu verder wil.
- Ik wil werken én studeren combineren.

Afhankelijk van de keuze wordt de folder tijdens het gesprek aangevuld met mogelijke hulpbronnen. Dit op maat van de lokale context, de situatie en de keuze van de jongere in kwestie.

Extra informatie als achtergrond

Tijdens het gesprek is het ook belangrijk om wat informatie aan de jongere te geven rond de gevolgen van ongekwalificeerde uitstroom op lange termijn aangezien we weten dat de informatie die zij hebben vaak niet klopt.

- Info over de inschakelingsuitkering: Zonder kwalificatie heb je past recht op een inschakelingsuitkering vanaf 21 jaar. Als je een kwalificatie haalt, heb je recht op een beroepsinschakelingsuitkering (de vroegere wachttijd) waarna je (na ongeveer 1 jaar) een inschakelingsuitkering kunt krijgen. Je kan dan zo voor je 21 jaar een uitkering krijgen.
- Meer kansen op de arbeidsmarkt: in 2019 was 30,5% van de schoolverlaters zonder diploma SO na een jaar nog werk aan het zoeken
- Lager maandloon
- ...

Meer info:

www.vdab.be/inschrijving/pas-van-school of www.watwat.be

Als schoolverlater heb je nog recht op 12 maanden groeipakket (vroegere kinderbijslag). Als je je inschrijft bij VDAB behoud je dus nog 12 maanden recht op groeipakket. Om nadien nog recht te hebben op het groeipakket moet de jongere minstens 17uur per week les volgen.

Meer info:

www.myfamily.be/schoolverlater/

Vervolgafpraak

Tot slot willen we graag de aandacht vestigen op de mogelijkheid om een vervolgafpraak te maken. Zo geef je dadelijk aan dat je het belangrijk vindt, dat je mee wilt blijven zoeken naar de beste perspectieven voor de jongere.

Vasthouden en opvolgen geeft meteen de boodschap: je geeft de jongere niet op, je gelooft in de jongere.

Tip: maak gebruik van een geheugensteuntje in je agenda, anders loop je het risico om het te vergeten tussen al de andere opdrachten en bezigheden door.

KAPSTOK 4: VIER MOGELIJKE UITKOMSTEN VAN HET GESPREK.

Wanneer je samen met de jongere doorheen het perspectiefgesprek zicht krijgt op diens gewenste toekomst kan je samen met de jongere de keuzemogelijkheden bespreken en mogelijke hulpbronnen aanreiken. Vaak is het aanreiken van de mogelijkheid tot kiezen al een eerste belangrijke stap. Opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede onderschrijven het belang van de mogelijkheid tot kiezen. Leren kiezen betekent ook het nemen van de verantwoordelijkheid voor de gevolgen.

Door de vier mogelijke uitkomsten, de complexiteit van de thematiek en de continue veranderende regelgeving is het niet realistisch om als loopbaanbegeleider al deze kennis zelf te bezitten. Het is onmogelijk om voor elk keuzedomein een actueel overzicht te bieden. Per keuze vind je wel de belangrijkste informatie, sites en links waar je samen met de jongere verder in kunt grasduinen. Zoek sites met actuele informatie waardoor je de jongere up-to-date-info kunt geven. In wat volgt vind je de belangrijkste items die je zeker en vast met de jongere kunt overlopen.

Als begeleider is het belangrijk om na te gaan hoe de jongere kijkt naar de school en op welke manier hij al met zijn eigen loopbaan bezig is geweest.

We onderscheiden **vier verschillende uitkomsten van het gesprek**:

- Jongeren die kiezen voor een andere manier van studeren. Zij willen hun diploma SO bijvoorbeeld behalen via de examencommissie of tweedekansonderwijs. Daarnaast zijn er nog heel wat mogelijkheden om bv. een beroepskwalificatie te halen (Via Syntra, volwassenonderwijs, VDAB, ...)
- Jongeren die kiezen voor een combinatie van studeren en werken. Zij kunnen bv. de overstap maken naar duaal leren, de centra voor leren en werken en de leertijd (SYNTRA) binnen het leerplichtonderwijs.
- Jongeren die onmiddellijk aan de slag willen. Soms omdat ze de school beu zijn, soms omdat ze omwille van de situatie op zoek gaan naar een bijkomend inkomen. Hier willen we graag de boodschap meegeven dat in een latere fase verder studeren tot de mogelijkheden behoort.
- Tot slot is er een grote groep die niet zo goed weet wat zij wil op het vlak van studeren of werken. Deze groep is erg divers. Sommige jongeren weten nog niet goed waar ze voor willen gaan en hebben iemand nodig die hen helpt zoeken. Een andere groep weet wat zij nodig heeft, maar kan helaas hierop nog geen beroep doen en kiest in tussentijd om thuis te blijven. We denken aan de jongeren die nood hebben aan gespecialiseerde hulp en op een wachtlijst staan.

Hoe verder?

Afhankelijk van de uitkomst van het gesprek, vind je hieronder de belangrijkste informatie. Informatie om met de jongere te delen of informatie als achtergrond voor jezelf.

UITKOMST 1 IK WIL WERKEN

Concrete situaties leren ons dat jongeren vaak niet zo goed weten hoe en op welke manier ze werk kunnen zoeken. Veel leerkrachten hebben geen of weinig ervaring in het zoeken naar werk buiten de onderwijssector. Zij kunnen dan ook niet putten uit eigen ervaring. Het vinden van werk is niet altijd even gemakkelijk.

Hieronder beschrijven we kleine, actieve en haalbare stappen die naar onze mening mee het verschil kunnen maken.

Het papierwerk

Iedereen zorgt best voor de nodige papieren. Vanaf het ogenblik dat een jongere stopt met school, zich inschrijft bij VDAB en werk vindt, verwittigt hij de kinderbijslag, schrijft zich in bij een mutualiteit en geeft aan of hij de uitkering via de vakbond of via de hulpkas (HVW) wil ontvangen. Voor regels omtrent het groeipakket kan je terecht op www.groeipakket.be.

Inschrijven bij VDAB is belangrijk. Hierdoor geeft de jongere aan: ik wil werken en ben op zoek naar werk.

De jongere kan zich op verschillende manieren inschrijven.

- De jongere kan via www.VDAB.be inschrijven. Hij kan ook meteen de app van deze site installeren op zijn smartphone.
- De jongere kan telefonisch inschrijven op 0800 30 700. Dit is een gratis nummer.

In de werkwinkel in je buurt kan de jongere ook steeds terecht voor een online inschrijving. Op de site vindt hij de adressen van alle werkwinkels in Vlaams-Brabant.

Op zoek naar werk

Hieronder volgt een opsomming van kleine en haalbare acties die de jongere zelf kan doen.

- Handige tips vind je op de site www.vdab.be/jongeren. Je kunt ook meteen doorklikken naar het overzicht van de vacatures www.vdab.be/jobs. Hier staan ook nog heel wat tools ifv oriëntering als ze nog niet goed weten wat ze willen doen. Via homepage www.vdab.be/welke-job-past-bij-me
- Het verder invullen van "Mijn loopbaan" waarbij de items van een Persoonlijk Ontwikkelingsplan kunnen aangevuld worden: hoe maak ik een cv, hoe schrijf ik een motivatiebrief, wat kan ik goed, waar kan ik nog bijleren,

wat is mijn droomjob, ik weet wat haalbaar is voor mij op het vlak van verplaatsing, opvang kinderen, ...

- Op www.onderwijskiezer.be/beroepen kun je terecht als je weet vanuit welk interesse- en studiegebied de jongere op zoek is naar werk. De site brengt je automatisch naar de webpagina van VDAB met de jobs waarvoor hij interesse heeft.
- Je kunt op veel manieren werk zoeken. Welke manier kent de jongere en wat sluit het meest aan bij hem of haar?
- Enkele mogelijkheden zijn: het bezoeken van een jobbeurs; regelmatig binnenspringen in de werkwinkel, het inkijken van kranten en weekbladen, het maken van een lijstje van interessante websites en apps die regelmatig geraadpleegd kunnen worden. Denken we aan: www.vdab.be, www.stepstone.be, www.koopjeskrant.be, www.jobat.be, www.jobsquare.be.
- Daarnaast schrijft hij zich best in bij alle interimkantoren in de buurt.
- Hij moet aan veel mensen vertellen dat hij werk zoekt, en vindt zo de geknipte job. Maak bewust gebruik van sociale media bijvoorbeeld LinkedIn.
- Het gebruik van sociale media heeft twee kanten. Enerzijds kan hij de sociale media gebruiken om actief werk te zoeken en zichzelf aan te bieden. Meer en meer verspreiden werkgevers hun vacatures ook via deze kanalen. Anderzijds gaan werkgevers hun toekomstige werknemer na via bv. Facebook,... We kunnen enkel aanraden om zijn profiel goed te bekijken en na te gaan welke informatie iedereen mag zien, welke hij moet afschermen voor niet-familie en vrienden.
- Overloop of de jongere weet bij wie hij terecht kan om zijn motivatiebrief en cv te verfijnen en te oefenen in het solliciteren. Ook op de website VDAB kan men terecht voor heel veel tips en tricks ivm solliciteren. www.vdab.be/solliciteren
- Wijs op het belang van het reageren op elke uitnodiging voor werk (brief, sms, mail, ...).
- Stip het belang van de voorbereiding voor elke sollicitatie en het stellen van gerichte vragen aan. Belangrijke items zijn het statuut van de job, de inhoud van het contract, de werkuren, loon, opleiding ...
- Werk vinden is niet gemakkelijk. Als het niet dadelijk lukt, kan de jongere in de tussentijd misschien nog iets anders doen zoals vrijwilligerswerk, cursus volgen overdag of 's avonds, studentenjob, weekendwerk, ...

UITKOMST 2

IK GA WERKEN EN WIL BLIJVEN STUDEREN

Van een aantal jongeren horen we dat zij bijvoorbeeld omwille van financiële redenen de keuze maken om te gaan werken. Door met hen de mogelijkheden door te nemen om werken te combineren met bv. avondonderwijs, kan perspectief geboden worden. Samen met andere volwassenen kan je werken combineren met een beroepsopleiding, in de meeste gevallen krijg je hier geen diploma SO maar wel een kwalificatie waarmee je meteen aan het werk kan. Een diploma SO kan je behalen door een beroepsgerichte opleiding binnen een CVO te combineren met de opleiding aanvullende vorming (zie bij "verder studeren" onder tweedekansonderwijs).

- Bij de Centra voor Volwassenonderwijs zijn er zeer veel mogelijkheden waar je beroepsgerichte opleidingen kan combineren met tewerkstelling overdag: www.onderwijs.vlaanderen.be/cursisten
- Bij Syntra kan je naast de leertijd ook vanaf 18 jaar terecht voor praktijkgerichte voltijdse dagopleidingen (die werken en studeren combineren) en voor opleidingen en bijscholingen voor (toekomstige) ondernemers die je gemakkelijk kan combineren met gaan werken. www.syntra.be
- Bij VDAB kan je enerzijds terecht als niet-werkende werkzoekende voor gratis praktijkopleidingen maar ze hebben ook veel opleidingen waar je tegen betaling terecht kunt als werknemer. www.vdab.be/opleidingen

Voor jongeren die meer met leeftijdsgenoten les willen volgen, bestaan er ook in het secundair onderwijs verschillende vormen om leren en werken te combineren met al dan niet de mogelijkheid om een diploma SO te behalen. Dit kan via duaal leren, het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd. Je verdient op die manier ook al iets bij. Voor de verschillen tussen de 3 vormen en in welke scholen of opleidingscentra je daarvoor terecht kan, vind je de meest recente informatie op www.onderwijskiezer.be (-> secundair onderwijs -> leren en werken)

UITKOMST 3

IK KIES OM VERDER TE STUDEREN

Als een jongere kiest om verder te studeren, is het belangrijk om de verschillende mogelijkheden te kunnen overlopen met de jongere. Op de website www.onderwijskiezer.be vind je al deze informatie. Is er interesse voor een bepaalde opleiding dan kun je gewoon doorklikken naar de site van de betrokken organisatie. Er bestaan verschillende vormen van onderwijs voor 18-plussers. Sommige opleidingen zijn kwalificatiegericht, andere niet. Zonder te kort te doen aan het hele aanbod, sommen we de grote spelers even op.

- De jongere heeft geen zin meer om naar school te gaan, maar wil wel zijn diploma secundair onderwijs halen. Dan is de examencommissie misschien iets voor deze jongere (www.examencommissiesecundaironderwijs.be) Of via het tweedekansonderwijs (georganiseerd door CVO's). Voor regio Halle-Vilvoorde vind je hier alle info: www.intko.be Voor regio Brabant Oost kan je tweedekansonderwijs volgen bij CVO Volt en CVO Qrios.
- De jongere heeft wel nog zin om naar school te gaan, maar niet meer in deze school of in deze richting. Misschien is een heroriëntering naar een andere studierichting of ander studiegebied een mogelijkheid. Het CLB van de school kan hier ondersteunen.
- Is een overstap naar het volwassenenonderwijs een mogelijkheid? In het volwassenenonderwijs kan de jongere zowel overdag als 's avonds cursus volgen. Let wel, het aanbod is niet in elke regio hetzelfde. Je kan er een diploma SO halen in het tweedekansonderwijs maar ook andere opleidingen die niet tot een beroepsgerichte kwalificatie leiden behoren tot de mogelijkheden. Voor meer info: www.onderwijskiezer.be (-> volwassenen) of www.onderwijs.vlaanderen.be/cursisten
- Kiest de jongere om verder aan zijn basistaal en rekenvaardigheid te werken, dan is het aanbod van basiseducatie en de extra taalcurricula binnen de centra voor volwassenenonderwijs of VDAB een mogelijkheid.

- Tot slot zijn er nog tal van korte en langere opleidingen. Hierbij denken we vooral aan het aanbod van VDAB en SYNTRA. Tijdig inschrijven is de boodschap want voor sommige opleidingen zijn er wachtlijsten of is het aanbod beperkt. Het is daarna aangewezen om met de jongere te overlopen op welke manier deze tijd overbrugd kan worden (cf. Ik wil werken). Denk aan een tijdelijke job, vakantie- of weekendwerk, een korte cursus, vrijwilligerswerk, ...
- Zonder diploma SO kunnen jongeren kandideren voor een job bij Defensie (soldaat) of bij de politie (agent van de politie).
Meer info: www.onderwijskiezer.be (beroepen > uniformberoepen)

UITKOMST 4

IK WEET NIET GOED WAT IK WIL

Stoppen met school is een keuze waarvan de gevolgen op dat ogenblik vaak nog niet goed ingeschat kunnen worden. Los van de reden van het stoppen, is het belangrijk om in gesprek te gaan met de jongere en perspectief te geven.

Het is belangrijk om aan deze groep jongeren de boodschap te geven dat dit normaal is, maar dat het goed zou zijn om een concreet plan op te maken en samen te overlopen welke hulpbronnen zij kunnen inschakelen als het te lang duurt.

Misschien is het nog niet haalbaar om al een concreet plan op te maken, toch zouden we dan willen vragen, als het enigszins kan, om al minstens 1 concrete afspraak tot verder contact te maken.

Goed om te bespreken

- Er zijn grote verschillen in de inschrijvingsvoorwaarden, de inschrijvingsgelden, de manier van aanpak tussen de verschillende aanbieders van opleidingen. Het is aangewezen om samen met de jongere via de site www.onderwijskiezer.be na te gaan of de jongere aan alle voorwaarden om zich te mogen inschrijven, voldoet. Zo voorkom je teleurstellingen en weet je meteen welke andere documenten belangrijk zijn om mee te nemen.
- Soms wil een jongere wel op een andere manier of in de verdere toekomst opnieuw gaan studeren. Het geeft perspectief om met de jongere te overlopen wie hem bij deze keuze, nu of later kan helpen.

We sommen een aantal mogelijkheden op:

- De jongere surft zelf naar www.onderwijskiezer.be. Hier vindt hij een volledig overzicht van alle kansen om verder te leren. Hij laat X weten wat hij gekozen heeft.
- De jongere zoekt uit welk soort studeren op dit ogenblik het best bij hem past: gewoon of deeltijds secundair onderwijs, dag- en avondonderwijs voor volwassenen (SYNTRA, CVO, Basiseducatie, VDAB, ...)
- De jongere vraagt het aan zijn leerkracht, leerlingbegeleider of de medewerker van het CLB.
- De jongere kiest om te gaan werken en kan dan voor meer informatie terecht op de website VDAB of als dit te moeilijk is de lokale werkwinkel. Als het allemaal te veel informatie is, kan hij nog altijd terecht bij ...
 - vrienden en familie
 - mensen die hem nu al ondersteunen vanuit school en CLB
 - mensen die hij kent via zijn activiteiten in de vrije tijd, of andere ...
 - indien van toepassing: andere begeleiders bv. OCMW, begeleiding voorziening, ...

MEER INFO

Provincie Vlaams-Brabant Dienst onderwijs

onderwijst@vlaamsbrabant.be
01626 73 45

Beleidsverantwoordelijke

Gunther Coppens
gedeputeerde voor onderwijs
kabinet.coppens@vlaamsbrabant.be